

تاریخ هنر: نقاشی از جیوتو تا زمان حاضر

نیکولا هارم

ترجمه سعید ساربان نژاد

انتشارات دولتمرد

سرشناسه	: هاج، ا. ان. Hodge, A. N.
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ هنر: نقاشی از جیوتو تا زمان حاضر / نیکولا هاج؛ ترجمه سعید خاوری نژاد؛ ویراستار مونا شکوری.
مشخصات نشر	: رشت: انتشارات دولتمرد، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۳۰۰ ص.: مصور(رنگی).
شابک	: ۹۷۸۶۲۲۹۵۰۷۳۶۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: عنوان اصلی: The history of art : painting from Giotto to the present day, 2007
عنوان دیگر	: شکلات : تاریخ هنر از دوران جیوتو تا زمان حاضر.
موضوع	: نقاشی -- تاریخ
موضوع	: Painting -- History
شناسه افزوده	: خاوری نژاد، سعید، ۱۳۶۲ - مترجم
رده بندی کنگره	: ND۵۰/۵۲ ت ۱۱
رده بندی دیویی	: ۷۵۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۸۴۶۱۰

تاریخ هنر: نقاشی از جیوتو تا زمان حاضر

ترجمه: نیکولا هاج
مترجم: سعید خاوری نژاد

ویراستار: مونا شکوری

ناشر: دولتمرد

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۰۷۳-۶-۰

وبسایت: www.dolatomardpub.ir

پست الکترونیک: info@dolatomardpub.ir

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار مترجم
۹	مقدمه
۱۳	رنسانس ایتالیایی (۱۵۰۰ - ۱۶۲۵ م.)
۱۷	جیوتو: فرسک های تازه
۱۹	دوچو، مارتینی و برادینو لورنزی: زیبایی تزئینی در سیه نا
۲۲	مازاجو و فرا آنجلیکو: لقاء وزن و حیات دادن
۲۵	اوجلو، مانتینیا و دلا فرانچسکا: در رخسار و آرتاه نمایایی
۲۸	بوتیچلی و لیبی: داستان و زیبایی
۳۱	داوینچی: نابغه، طراح و مخترع رنسانس
۳۴	میکلانژ: پیکرهای انسانی با فرم مجسمه ای
۳۷	رافائل: زیبایی و هماهنگی کلاسیک
۴۰	دامسینا، بلینی و جورجونه: رنگ و نور و نیزی
۴۳	رنسانس شمالی (۱۶۰۰ - ۱۴۰۰ م.)
۴۷	ون آیک: وضوح و طبیعت گرایی
۴۹	ون در ویدن، ون در گووس و گرونه والد: تمرکز بر دین
۵۲	دورر: مشاهده و وسواس
۵۵	کراناخ پدر و آلتدورفر: مناظر اولیه
۵۸	بوش: تخیلات مبتکرانه
۶۰	هولباین پسر و هیلارد: پرتره های درباری و مینیاتور
۶۴	بروگل پدر: نزدیک به زمین

دوره باروک (۱۷۰۰ - ۱۶۰۰ م.)

۶۷

- ۷۱..... تیسین: قلم مو کاری های بیانگر و آزاد
- ۷۴..... تینتورتو و ورونزه: نمایش و کشمکش تشدید شده
- ۷۷..... پارمیجانیو وال گرکو: اعوجاج فرم
- ۸۰..... کاراواجو و جنتیلسکی: نور و سایه نمایشی
- ۸۳..... روبنس: پیکرهای برهنه شهوانی
- ۸۵..... وسن و لورن: نووکلاسیسیسم فرانسوی
- ۸۸..... ون ایک، هالس و آنگویی سولا: تمرین خصوصیت و پرتله های سلطنتی
- ۹۱..... ولاسکز: هاردی با انسانیت
- ۹۳..... رامبرانت: بیان حقیقت درون
- ۹۶..... پیترز، کلاسن، ریش، کوتان و سورباران: نقاشی طبیعت بی جان
- ۹۹..... ون گوین، کاپ، رن، ردال، هوبما: مناظر هلندی
- ۱۰۲..... ورمیر و دهوخ: حریم خانگی

عصر شکوه (۱۸۷۰ - ۱۷۰۰ م.)

۱۰۵

- ۱۰۹..... واتو: روکوکوی فرانسوی
- ۱۱۳..... بوشه و فراگونار: لباس های چین دار و تجملات
- ۱۱۷..... تیه پولو و کانالتو: روش ونیزی
- ۱۲۰..... هوگارت: طنز اجتماعی
- ۱۲۳..... شاردن: سادگی و سکون
- ۱۲۶..... استایز، لندسیر و بونر: ترسیم حیوانات
- ۱۲۹..... رینولدز، گینزبورو و کافمن: هنر محاسبه دقیق

انقلاب ها (۱۹۰۰ - ۱۷۸۰ م.)

۱۳۳

- ۱۳۷..... گویا: دهشت جنگ
- ۱۴۰..... داوید: رنگ های واضح
- ۱۴۲..... بلیک، فیوزلی و پالمر: رمانتیسیسم خیالی
- ۱۴۵..... ترنر: نور و فضا

۱۴۸.....کنستابل: طراح هایی از طبیعت

۱۵۱.....فریدریش: مناظر اسرار آمیز

۱۵۳.....هوکوسای و هیروشیگه: دیدهای شاعرانه

۱۵۶.....انگر و ویژه لوبران: پرتره ها و پیکرهای برهنه

۱۵۸.....دولاکروا و ژریکو: تاریخ و نمایش

۱۶۱.....کورو و بودن: مستقیم از طبیعت

۱۶۴.....کورب و میله: نو واقع گرایی

۱۶۷.....رونی، ملی، هانت و براون: پیش رافائل گرایان

۱۷۱.....امپرسیونیسم و پسا امپرسیونیسم (۱۸۶۰ - ۱۹۰۰ م.)

۱۷۵.....مانه: کار کردن آسانه با رنگ

۱۷۸.....مونه: بازی نور

۱۸۱.....رنوار و دگا: ثبت لحظه

۱۸۴.....کست و موریزو: نگاه زنانه

۱۸۷.....پیسارو، سیسله و سورا: رنگ به مثابه فضا

۱۹۰.....ویسلر و جان: سایه رنگ های ظریف

۱۹۳.....هومر و ایکزن: واقع گرایی مردانه

۱۹۶.....ون گوگ: نگاه رنجور

۱۹۹.....گوگن: بدوی گرایی بیگانه

۲۰۱.....تولوز لوترک و سیکرت: خارج از مرکز

۲۰۴.....مونش: وحشت ناشیانه

۲۰۸.....بونار و ویار: فضاهای داخلی آرام

۲۱۱.....شکستن مرزها (۱۹۵۰ - ۱۹۰۰ م.)

۲۱۵.....سزان: هموار کردن راه

۲۱۸.....درن، دو ولامینک، دوفی و روئو: رنگ های وحشی

۲۲۱.....ماتیس: رنگ، خط و نقش مایه

۲۲۳.....نولده و مودرزو هن بکر: احساسات عمیق

۲۲۶.....پیکاسو: دلفک بازی

۲۲۸.....	براک، گریس، لژه و مودیلیانی: در سه بعد
۲۳۰.....	دلونه، شاگال و سوتین: از اورفیسم تا تغزل گرایی
۲۳۲.....	بوچونی، کارا، بالا و سورینی: جنبشی جدید
۲۳۴.....	مارک، ماکه، کلی و کاندینسکی: اکسپرسیونیسم اسرار آمیز
۲۳۷.....	موندریان: به سمت انتزاع
۲۳۹.....	مالویچ، پاپووا و لیپیتسکی: هندسه ناب
۲۴۲.....	وسو: واقعیتی دیگر
۲۴۴.....	دکبرکو و موراندی: نقاشی ماوراء الطبیعه
۲۴۷.....	الی، ارنست، میرو و ماگريت: رویاها و اتفاقات تصادفی
۲۵۰.....	گروس، دیکر و بکمن: عواقب جنگ
۲۵۳.....	وود، وایت، هار و اوکیف: نمای آمریکایی
۲۵۶.....	کالو: تصاویر - ۱۰۰
۲۵۸.....	نیکلسون، والیس، فرست، مبلتون و هرون: حرکتی دیگر
۲۶۱.....	نقاشی در زمان حاضر (پس از ۱۹۱۰ م.)
۲۶۵.....	پالاک، دکونینگ و گورکی: فضای غشه کش
۲۶۷.....	موزرول، نیومن و روتکو: گستره های رنگ
۲۷۰.....	فونتان، استلا، رایمن و کلن: همه یا هیچ
۲۷۳.....	جانز، راشنبرگ، لیختنشتاین و وار هول: خط تولید
۲۷۶.....	همیلتون، بلیک، جونز، کاولفید، بوتی و هاکنی: مردم پسند و رزنا
۲۸۰.....	آلبرس، رایلی و وازارلی: حقه های چشمی
۲۸۲.....	باسلیتز، کیفر، چیا، کلمنته، اشنبیل و گاستون: دوره اغتشاش
۲۸۵.....	بیکن، فروید و سویل: بدن فربه
۲۸۷.....	اسپنسر، هاوسون، کمبل، بلنی، رگو، هاجکین، واین، جاف و دوینگ: سنت روایی
۲۹۰.....	پولک، ریشتر، کپین برگر و ساسنل: موضوعات هویتی
۲۹۳.....	دوما و تایمانس: دور تازه احساس ناراحتی

پیشگفتار مترجم

نقاشی دنیای خاصی دارد و هر کس که به طور عمیق وارد این حوزه شود متوجه گیرایی آن خواهد شد. این هنر از هزاران سال قبل که بشر برای اولین بار به منظور انعکاس ملموس تر احساسات، اعتقادات و خواسته های روزمره و یا مذهبی خود با صور ابتدایی تر ابزارها و شیوه ها به ترسیم تصاویر پرداخت تا قرون اخیر که در آن شاهد رشد گسترده سبک ها و نگارش های مختلف در این حوزه بوده ایم دچار فراز و فرودهای بسیاری شده است. جالب این جا است که گاهی نقاشی آن قدر اهمیت می یابد که در این میان هنرمند خالق، یعنی عاملی که در مقایسه با خود اثر باید از اهمیت بیشتری برخوردار باشد کمتر مورد توجه قرار گرفته و آثار کمی که به بررسی نقاشی و ارائه تاریخ آن می پردازند بیش از آن که بر جایگاه و نقش هنرمند در نقاشی تأکید داشته باشند به سیر تحولات رخ داده در جریان خطی سبک های نقاشی با محوریت آثار هنری توجه می کنند.

در مقایسه ای ارزشی میان هنرمند خالق و اثر خلق شده باید هر کس بسته به علاقه و دیدگاه خود جانب یک طرف را گرفته و به آن برتری دهد. اگر به نظر می رسد اثر خلق شده نمونه ای از دریای بی کران توان و ذوق هنری نقاش می باشد نقش هنرمند بیش از خود اثر در سیر تاریخ هنر نقاشی تأثیرگذار بوده و خواهد بود اما با مطالعه کتاب های تاریخ هنر بیشتر متوجه جریان حاکم مبتنی بر نقش اثر هنری در تحولات موجود می باشیم و به نظر می رسد جای مطالعات در ارتباط با نقش و جایگاه تاریخی خاص هر هنرمند و سبک مخصوص وی در این مسیر نیازمند توجه بیشتری می باشد.

شاید دلیل مسأله مذکور در این جا به طور استثناء در تفاوت ماهیت زیستی این دو عنصر یعنی نقاش و نقاشی باشد. هنرمند می میرد و تنها نقاشی از او به یادگار می ماند. انسان فانی که علی رغم برخورداری از قدرت وصف ناپذیر دست که رقص زیبای آن با

قلم مو و رنگ ها در بستر بوم شگفتی ها می آفریند به تاریخ می پیوندد و آیندگان با بررسی و مشاهده آثاری که از خود به جا گذاشته به ارزیابی او و میراثش می پردازند. از این روست که اثر هنری به سبب ماندگاری در گستره تاریخ در مقایسه با نقاش از اهمیت بیشتری برخوردار شده و مردانی که آثار زیادی را به عرصه هنر تقدیم داشته اند به گوشه ای از خاطره تاریخ هنر رفته و درخشش هنر خود را به نظاره می نشینند. این افراد را عشقی سرشار می باید تا جسم و جان را فدای هنر کرده و چون میکلائو با چهار سال تلاش بی وقفه و نقاشی بر روی پشت خود در شرایطی سخت بر روی سقف عبادتگاه سیستین در کلیسای سن پیترو واقع در واتیکان، تا آخر عمر درد دائمی کمر را پذیرا باشند. پاداش او مفتخر شدن به لقب میکلائو الهی بود و تا آخر عمر نیز مانند بسیاری از همتایان خود تنها زیست و در اوراق و تالارها با رنگ ها، خطوط و سنگ ها معاشقه کرد و آن چنان که به زیبایی گفته اند، سان هنرمندی ناجی به آزاد کردن انسان ها از زندان سنگی خود پرداخت. همچنین از آوارگی، آن مستمر رقیب بزرگ او داوینچی نابغه نیز نمی توان گذشت که اعطای لقب نقاش بی ترس، حافی بزرگ در حق او و استعداد بی نظیرش خواهد بود که بسیار دورتر از زادگاه خود در فرانسه جان سپرد و پس از مرگ نیز در قبر به آرامش نرسید و استخوان هایش چند بار جابجا شد.

شاهکارهای هنری همواره تجلیل می شوند و لازم است هنرمند آفریننده ای که قادر به خلق چندین شاهکار و صدها اثر بزرگ بوده نیز به همین اندازه مورد توجه و قدردانی قرار گیرد. آثار ون گوگ و رامبرانت در گالری ها و حراجی های بزرگ هنر با قیمت های میلیونی و میلیاردی فروخته می شوند اما به این نکته توجه نمی شود که پدید آورندگان این آثار گران قیمت مانند ون گوگ از فرط عشق و فقر با گذاشتن شمع بر روی کلاه خود شبانه نقاشی می کشید و برای خرید لوازم نقاشی مجبور به نخوردن غذا و جمع کردن پول بود. کسی که در زمان خود هرگز به طور شایسته درک نشد و تنها در آینده بود که ارزشی صد چندان یافت. یا رامبرانت و زندگی تأثیربارش که اگرچه اموال خود را از سر عیش و قماربازی از دست می دهد و همانند ون گوگ به سرنوشت دردناکی دچار می شود اما برای امرار معاش با وجود تبلی یکی از چشم هایش (بنا به ادعای یک مرکز دانشگاهی

آمریکایی پس از انجام بررسی بر روی تعدادی از پرتره های او) مانند هم وطن خود مجبور به کشیدن پرتره از خود در مقابل آینه شده و گفته می شود هنگام مرگ چیزی جز تنبوشی مندرس و چند قلم موی کهنه نداشت و هنوز همین مرد فقیر صاحب واقعی و خالق آثار گران بهای موزه های بزرگ و مجموعه های شخصی دست ناپذیر اروپایی و آمریکایی است. اما بی عدالتی ها به این جا ختم نمی شود.

سخن از بی عدالتی ها و تعارضات زندگی هنرمندان دیروز و امروز نیست اما شاید بتوان با این مناسبت به مخاطب انگیزه بیشتری برای مطالعه زندگی و جایگاه خاص این افراد در هنر نقاشی داد. مطالعه تاریخچه زندگی برخی از نقاشان شاخص آن چنان که در اثر حاضر دنبال می شود تا حدی راهگشای امر بوده و از یک طرف به تبیین موقعیت حرفه ای و جایگاه زمانی آنها در جریان هنر و از طرف دیگر به ارائه شرحی هرچند مختصر از نحوه زندگی آن ها می یفزاید. بنابراین با توجه به مطلب بالا کتاب حاضر به معرفی فهرست وار هنرمندان نقاش بزرگ اثیرگذار غربی از اواخر قرون وسطی تا زمان حاضر و ارائه زندگینامه مختصری از ایشان می پردازد که این امر شاید اندکی قادر به تبیین بیشتر در زمینه بررسی جایگاه نقاش در پیشبرد جریان کلی نقاشی، حال به هر سمتی باشد. شیوه کار نویسنده اثر حاضر به این صورت است که در ابتدا مقدمه ای مختصر درباره دوره زمانی مورد نظر ارائه داده و در این میان به ارائه فهرستی گاهنگارانه از حوادث مهم رخ داده در آن برهه زمانی می پردازد و در ادامه در یک یا دو صفحه به نقاشان مطرح را معرفی نموده و یک یا دو نمونه از آثار آن ها را به نمایش می گذارد. در این روش قادر به ارائه مجموعه ای مفید و مختصر از نقاشان و هنرمندان فعال در سبک ها و شیوه های هنری مشخصی می شود که طبق گفته خود ویژگی های یکسانی داشته اند.

فصل رنسانس با معرفی جیوتو آغاز می شود که با آثار خود، نقاشی را وارد عرصه جدیدی از بعد و فضا کرد و سپس به دوچو، مازتیچی و برادران لورنرتی یعنی نقاشان سبک تزئینی سیه نایی و بعد از آن القاء وزن و حالت دادن در کارهای مازاچو و فرا آنجلیکو توجه می کند. استفاده از دورنما و کوتاه نمایی توسط اوچلو، مانتینیا و دلا فرانچسکا بررسی شده و همچنین آغاز بازنمایی ادبیات و اساطیر کلاسیک یونانی - رومی در نقاشی توسط

بوتیچلی و لیبی مورد ارزیابی قرار می گیرد. در ادامه سه هنرمند برجسته رنسانس متعالی یعنی داوینچی و آثار متنوع آن، میکلانژ و نقاشی های مذهبی او و رافائل و تصاویر ظریفی که از مریم کشید معرفی شده و پس از آن مکتب ونیز و هنرمندان شاخص آن یعنی ماتتیا، دا مسینا، بلینی و جورجونه به اختصار معرفی می شود.

رنسانس شمالی به عنوان فصل بعدی این مجموعه با معرفی ون آیک، مبدع نقاشی رنگ روغن به مسأله طبیعت گرایی در نقاشی های او و پس از آن موضوعات مذهبی ون در هیدن، ون در گوس و گروه والد برای نقاشی آغاز می شود و سپس دقت در بازنمایی توسط دورر و همچنین ورود منظره و طبیعت به عنوان موضوعی مستقل در نقاشی توسط کراناخ، در و آلتدورفر پرداخته می شود. به آثار خیالی و وهم آلود بوش نگاهی اجمالی شده، بررسی پرتره های درباری توسط هولباین پسر و هیلارد موضوع بعدی خواهد بود. در پایان به کره ها، روستا محور پیتر بروگل پدر اشاره می گردد.

عصر باروک و هنر تجملی و نمایشی آن در این جا با فرم های آزاد و بیانگر تیسین آغاز و در ادامه با آثاری نمایشی تشریف و ورونزه ادامه یافته و به فرم های کشیده پارمیجانینو و ال گرکو می رسد. پس از آن تأثیر زور در آثار کاراواجو و جتیلسکی بررسی شده و به پیکره های برهنه روبنس توجه می شود. سبک نئوکلاسیسیسم فرانسوی و دو نماینده آن به نام های پوسن و لورن موضوع بعدی است و سپس درباره توجه به خصوصیت در آثار ون دایک، هالس و آنگویی سولا همچنین اهمیت موضوع احساسات انسانی در کارهای ولاسکز توضیحاتی ارائه می شود. رامبرانت نقاش هلندی و پرتره های شخصی او نیز از قلم نیفتاده و با گذری اجمالی از آثار طبیعت بی جان هنرمندانی چون پیترز، کلاس هیدا، رویش، کوتان و سورباران و در ادامه تصاویر مناظر هلندی ون گوین، کاپ، ون رویزدال و هوبما در پایان تصاویر خانگی ورمیر و دهبوخ موضوع بحث خواهند بود.

عصر شکوه و تجملات پرزرق و برق که در هنر اروپا با نام روکوکو پیوند خورده به عنوان فصل پنجم، با معرفی آنتوان واتو آغازگر روکوکو در فرانسه آغاز شده و پس از او به معرفی بوشه و فراگونار و آثار تزئینی و تجملی آن دو پرداخته می شود. نقاشی های

باشکوه تپه پولو و ساختمان‌ها و آبراهه‌های ونیزی کانالتو موضوع بعدی است و پس از آن آثار طنز هوگارت و نقاشی‌های طبیعت بی جان شاردن ارزیابی می‌شود و پس از نقاشی‌های استایز، لندسیر و بونر که اغلب بر روی موضوعات حیوانی تمرکز داشت در انتها به معرفی رینولدز، گیتزبرو و کافمن و سبک آکادمیک ایشان پرداخته می‌شود.

فصل انقلاب‌ها نظر به دوران پرشور انقلاب‌ها در اروپا به هنر توجه کرده و بحث خود را با معرفی فرانسیسکو گویا آغاز می‌کند و در ادامه به ژاک لویی داوید نقاش نئوکلاسیسم، بنرگ فرانسوی و پس از آن آثار رمانتیستی خیالی بلیک، فیوزلی و پالمر می‌پردازد. نور و فضا در آثار ترنر، طبیعت‌گرایی کنستابل و همچنین مناظر گیرا و ترسناک فریدریش مورد ارزیابی قرار گرفته و پس از آن دو هنرمند ژاپنی به نام‌های هوکوسای و هیروشیگه معرفی می‌شوند. موضوع بعدی آثار پرتره و پیکره‌های برهنه انگرو و ویژه لوبران است و در ادامه درباره دولادروا، زربکه با آثار تاریخی و نمایشی خود و بعد از آن توجه به طبیعت در نقاشی‌های کورو و بدن‌ها می‌شود. نو واقع‌گرایی کوربه و میله موضوع بعدی بوده و فصل حاضر با معرفی پیش‌زمینه‌های گرایبی و آثار روزتی، میلی، هانت و براون به پایان می‌رسد.

امپرسیونیسم و پسا امپرسیونیسم دو سبک متعاقب بودند که در قالب یک فصل مورد بررسی قرار خواهند گرفت. اولین هنرمندی که در این حوزه معرفی می‌شود ادوارد مانه فرانسوی بود و پس از آن به نقش نور در کارهای مونه و در ادامه نقاشی‌های رنوار و دگا پرداخته می‌شود. موضوعات زنانه هنرمندان زنی چون کست و مودیزو بررسی شده و درباره نقش رنگ در نقاشی‌های پیسارو، سیسله و سورا اطلاعاتی ارائه می‌شود. توجه به سایه‌زنگ‌های ظریف ویسلر و گوئن جان و همچنین آثار واقع‌گرایانه هومر و ایکتز موضوع بعد بوده و پس از آن نگرش خاص ون‌گوگ و بدوی‌گرایی گوگن مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. در ادامه تولوز لوترک و سیکرت و ترکیب‌بندی‌های خارج از مرکز آن‌ها معرفی می‌شود و با گذر از وحشت موجود در آثار مونش بر روی کارهای شهوانی کلیمت و شپله و در پایان نقاشی‌های بونار و ویار از صحنه‌های داخلی تمرکز می‌شود.